

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

184 - WOMEN AND MITZVOT PART 3 - WOMEN AND SHOFAR OU ISRAEL CENTER - SUMMER 2020

We established in Parts 1 and 2 that :

- Women are fundamentally obligated in all mitzvot and, together with men, share Kedushat Yisrael which obligates us in mitzvot.
- Women are exempted from many positive time-bound mitzvot, including shofar. This exemption is on BOTH a Torah and a Rabbinic level.
- Although there is a clear consensus that women are not OBLIGATED in shofar, the Gemara debates whether women are PERMITTED to blow shofar. There is a machloket Tannaim on the issue and the halacha follows Rabbi Yosef that women are permitted to blow shofar on Rosh Hashana. According to many authorities, it is also a mitzva, albeit not an obligation, for them to do so.

A] WOMAN HAVE 'TAKEN ON THEMSELVES' AN OBLIGATION

1. (א) דרש מהר"י סג"ל הכל חייבין בשופר בין קטנים בין גדולים. אכן נשים פטורות דמצות עשה דזמן גרמא הוא. אך שמכניסין את עצמן לחיוב. והואיל שמחייבין את עצמן צריכין להזדרז לתקן צרכיהן הן בתכשיטין הן בתבשילין להיות פנויות לבא בית הכנסת ולהיות שם לשמוע קול שופר, ואל יטריחו את הציבור להמתין אחריהם. ואמר שבמדינת אוסטרייך היו נוהגות הנשים לבשל בערב ר"ה על ראש השנה ויהיו בר"ה פנויות בבהכ"נ, וביוצאם מבהכ"נ החמו המאכל. ויכונו כולם שיהיו בבית הכנסת הנשים והבתולות לשמוע התפלה והתקיעות מראש ועד סוף, וכן נהגין עתה. והואיל והנשים הכניסו את עצמם בחיוב התקיעה נכון הדבר אם יכולין בשום צד שיניחו התינוקות בבית כדי שלא יפסיקו משמוע קול שופר דאין יוצאין אלא אם כן במכוונן לשמוע קול שופר מראש ועד סוף ....

אכן האנשים אשר מחייבין בדאורייתא בתקיעת שופר לא יחזיקו כלל התינוקות אצלם בעודן התקיעות שמא יבטלו משמיעת קול בראותם תחבולות התינוקות. ואמר מהר"י סג"ל שנסגבה פליאה בעיניו מאין בא שנהגו המנהג הרע הזה להוליך התינוקות לבית הכנסת לשמוע הם קול שופר? בשלמא בקריאת המגילה עבדין משום שמחה. והכא מאי? תינוקות קטנים שהגיעו לחינוך מצוה לחנכם. ואם אי אפשר לאשה להניח את בנה בביתה אז יותר טוב להחזיקו אצלה בבהכ"נ הנשים, דאינהו אינן חייבים כ"כ כאנשים ...

ספר מהר"ל (מנהגים) הלכות שופר

The Maharil (Europe 14C) records that, by his times¹, women had accepted hearing shofar as a quasi-obligation.² He even suggests that the community would have to wait to blow shofar until the women arrived in shul!

2. מכל מקום רוב נשי דידן מחמירין לעלמן וזכירות וזריזות לקיים רוב מצוות עשה שהזמן גרמא כגון שופר, סוכה, לולב כן בקידוש יום טוב וכוי כקיצלו עליהו ולזה רוזים לקיים כולו לה!"

שו"ת רבי עקיבא איגר מהדו"ק השמטות לסימן א

R. Akiva Eiger writes in the 1800s that most women were careful to fulfil the mitzvot of shofar, lulav, succah and kiddush on Yom Tov³, as if they had accepted them as obligations.

3. ואם האשה צריכה לאכול בשר, תאכל קודם התקיעות, כי בלאו הכי מדינא פטורות. ואף על גב שכבר קבלו עליהם חובה, מכל מקום במקום צער או חולי, יש לומר דלא קיבלו

חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קמא

The Chayai Adam (Europe 18C) rules that, although women have accepted upon themselves an obligation to hear shofar and are therefore bound to do so, no such minhag was adopted in case of illness. As such, a woman who is sick or in pain has no obligation to hear shofar. Women are also permitted to eat in the morning before shofar.

1. We will see below that this custom is recorded in the time of Tosafot - 12/13C - in Ashkenazi communities.

2. His formulation that the women are not obligated 'as much as the men' is very striking since, in principle, women are not obligated at all.

3. Women are obligated in kiddush on Shabbat due to their general obligation in all the laws of Shabbat. Kiddush on Chag is however a positive time bound mitzva.

4. והנשים פטורות מן הדין כי זו מצות עשה שהזמן גרמה. אך רוב הנשים קבעו מצוה זו עליהם בתורת חיוב, ובאים לבית הכנסת לשמוע קול שופר. ולכן האשה שנהגה בכך כמה שנים נעשה עליה חיוב. ואם נאנסה שלא היתה יכולה לבא לבית הכנסת יבא התוקע אצלה לביתה ויתקע לה. אך לא תברך וכן נהגו בביתנו. ואשה שנהגה במצוה זו ונזדמן לה פעם אחת שלא תוכל לבא לבית הכנסת, וגם לא תוכל להביא תוקע לביתה תעשה התרה בערב ראש השנה על קבלת המנהג

בן איש חי שנה ראשונה פרשת נצבים סעיף ז'

The Ben Ish Chai writes that Sefardi women also accepted upon themselves the obligation to hear shofar, to the point that if they normally do so, and one year are unable, they must do hatarat nedarim beforehand⁴.

5. אם רוצה לבטל מנהגה בהחלט, צריכה התרה. אבל אם אירע לה אונס לשעתה ואין כוונתה לבטל מנהגה לעולם, אינה צריכה התרה.

ש"ת יביע אומר חלק ב' א"ח סימן ל

Rav Ovadia Yosef rules that a woman requires hatarat nedarim if she decides to stop her minhag of hearing shofar. However, if she is prevented one year through factors beyond her control, she does not require hatara.

- As to the status of a woman's 'obligation' to hear Shofar, some poskim understand it to be a personal vow which is binding on a Torah level as a neder. This could be avoided by expressing that the practice is 'bli neder'
- Others understand that there may now be some kind of communal minhag of the 'community of women' to hear shofar.
- Another possibility is that we are dealing with a rabbinic obligation, where people who have accepted upon themselves a certain stringency that is not required by law - 'things that are permitted but others have treated as prohibited.'⁵

B] HALACHIC PROBLEMS WITH BLOWING SHOFAR FOR WOMEN

There are a number of ways in which women could theoretically seek to fulfil the mitzva of shofar, including:

- Blowing shofar for herself WITH a beracha.
- Blowing shofar for herself WITHOUT a beracha.
- Hearing shofar from a man who is also filling his own obligation, and he is making a beracha.
- Hearing shofar from a man who is NOT filling his own obligation (since he already did or will later), but he makes a beracha for her.
- Hearing shofar from a man who is NOT filling his own obligation (since he already did or will later), and she makes a beracha.
- Hearing shofar from another woman blowing (with or without a beracha).

B1] THE MUSICAL SOUND OF THE BLOWING ITSELF

6. **משנה.** יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעין, אבל לא במדינה....
גמרא. מנא הני מילי? אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא: כתוב אחד אומר (ויקרא כג:ד) שְׁבִתוּן זְכָרוֹן תְּרוּעָה, וכתוב אחד אומר (במדבר כ"א:) יָוִם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם. לא קשיא; כאן - ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן - ביום טוב שחל להיות בחול. אמר רבא: אי מדאורייתא היא - במקדש היכי תקעינן? ועוד: הא לאו מלאכה היא דאצטריך קרא למעוטי, דתנא דבי שמואל: כל מלאכת עבדה לא תעשו - יצתה תקיעת שופר ורדיית הפת, שהיא חכמה ואינה מלאכה. אלא אמר רבא: מדאורייתא מישרא שרי, ורבנן הוא דגזור ביה, כדרבה. דאמר רבה: הכל חייבין בתקיעת שופר, ואין הכל בקיין בתקיעת שופר, גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד, ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. והיינו טעמא דלולב, והיינו טעמא דמגילה.

ראש השנה כ"ט:

The Gemara discusses whether blowing shofar is itself a prohibited activity on a normal Shabbat and Chag. It concludes that it is not a melacha, and is thus not prohibited on a Torah level, but is a 'chochma', which is a Rabbinic prohibition. This is obviously set aside on Rosh Hashana when there is a Torah obligation to blow. On that basis, shofar for the mitzva should be permitted on Shabbat too! In fact, it was permitted in the Mikdash, but prohibited rabbinically outside the Mikdash as a Rabbinic decree in case someone came to carry the Shofar. This is also the reason for lulav and megilla being prohibited on Shabbat (even though there is no specific halachic prohibition involved with either).

7. תקיעה חסורה משום שבות. דרשי כל מלאכת עבודה ילאו תקיעת שופר ורדיית הפת שכן חכמה ואינה מלאכה

רבינו חננאל שבת קיד:

Some mefarshim understand that the regular prohibition of shofar on Shabbat/Chag is a 'shevut' - a stringent rabbinic decree⁶ on Shabbat.⁷

4. This is also the position of the Kaf HaChaim 589:34.

5. This is the position of R. Ovadia Yosef ibid, based on Nedarim 16.

6. Perhaps part of the general rabbinic shevut not to play musical instruments on Shabbat in case one comes to tune or model an instrument, which would be a Torah prohibition.

7. Due to the general Torah obligation of 'Shabbaton' - to make Shabbat special - the Ramban rules that the rabbinic prohibitions of shevut are more stringent than many other

8. דרדיית הפת ותקיעת שופר לאו שבות נינהו אלא עוצדין דחול בעלמא, וכל היכא דלא עבד איסורא ואיכא לורך היום שרו.

ר'ן על הריף שבת ב.

Others however disagree and understand the prohibition of shofar to be 'uvdin dechol' - a weekday type activity - which can be overridden in any case of halachic need.

- Would blowing shofar for a woman (by a man or woman) constitute sufficient 'need' to override this prohibition? Does it depend on the strength of the prohibition?
- We saw above that the consensus of poskim is that although women are not obligated in shofar, it is nevertheless a mitzva for them to hear it. As such, this should be sufficient to permit blowing the shofar, even not for a full obligation.

B2] CARRYING THE SHOFAR ON YOM TOV

- Carrying on Yom Tov (without an eruv) is permitted ONLY if there is a need.

9. לדעת התוס' והרא"ש הולאה שלא ללורך כלל כהולאה אצנים וכדומה מן התורה אסור, ולא התירו אלא צדאיכא לורך קלת.

ביאור הלכה תקיח: א

Carrying on Yom Tov for no purpose is a Torah prohibition!

- Again, presumably, if women fulfil a mitzva when hearing shofar, this would constitute sufficient need to justify carrying on Yom Tov.

C] WHO SHOULD BLOW?

C1] RESTRICTIVE: WOMEN BLOW SHOFAR OR HEAR MEN FULFILLING THEIR MITZVA

10. ותקיעות שופר רשות וברשותם לברך על המצות. ומסתברא אין אחר תוקע להם אלא הן בעצמן תוקעין ומתעסקין בהם שילמדו

ספר העיטור עשרת הדיברות - הלכות שופר דף צט טור ד

The Itur⁸ understands that it is actually preferable for women to blow shofar for themselves and that men should teach them.

11. ואם יצא, תוקע לאחר שלא יצא. דתני אהבה בריה דר' זירא [כ"ט]. כל הברכות כולן אף על פי שיצא מוציא חוץ מברכת הלחם וברכת היין. ואם יצא לא יתקע לנשים ... דנשים פטורות דהו"ל מ"ע שה"ז ג' ונמצא תוקע לבטלה. אבל הן יתקעו לעצמן דכיון דאין בתקיעה איסורא דאורייתא ... הלכך משום נחת רוח דנשים ... שרינן להו ... אבל לאחרניא לא. דאין אומרים לאדם חטא משום נחת רוח דנשים ...

ספר יראים סימן תיט [דפוס ישן - קיז]

The Yereim⁹ rules that, although women may blow for themselves as established by the Gemara, men may NOT blow specifically for them. He learns that the heter for women to blow is based on the principle of granting 'nachat ruach lenashim', rather than because the women are also fulfilling a mitzva. As such, he will not allow a man to do an otherwise prohibited act, just to bring nachat ruach to the women!

12. אכל צשצילן נראה דאסור לתקוע לאדם שהוא צר מנות אלא אם כן תוקע צשציל צר חיובא, ואגביה ישמעו גם כס. ותימא לי אמאי נהגו הראשונים לתקוע ליולדות ולחולה!?! ונראה לי דהכי נהגו - שהתוקע יתכוין להוליא עלמו וצכך התירו שהרי מוליא את עלמו בתקיעתו. אכל אם ילא צבר תימא לי היכי מלי תקע ...

ראב"ן ראש השנה ד'ה הכל חייבין

The Ravan¹⁰ also expresses surprise that men would be allowed to blow especially for women. He recommends that if a man is blowing for a woman who was sick or recently gave birth¹¹ he should also fulfil his own obligation at the same time¹².

rabbinic decrees. For instance, although the Chazal do not normally have the mandate to enact one decree to protect another rabbinic decree (but only to protect a Torah law) in the case of shevut this is not true and we DO find 'shevut d'shevut' which is prohibited on Shabbat.

8. R. Isaac ben Abba Mari of Marseilles - 12C France.

9. R. Eliezer ben R. Shmuel of Metz - 12C France.

10. Rabbi Eliezer ben Nathan - 12C Germany.

11. This implies that the other women were in shul, which fits with what we saw above concerning the early Ashkenazi minhag.

12. He could do this before he hears the shofar in shul, or could have intention when in shul NOT to fulfil his obligation by the shofar blasts he hears there - see Magen Avraham 589:4.

C2] PERMISSIVE: MEN CAN BLOW FOR WOMEN EVEN IF THEY HAVE FULFILLED THEIR MITZVA

13. הוא הדין שתוקעים להם, שהיא חכמה ואינה מלאכה דאורייתא. ותוקעין להן אפילו אם ילא כבר. וכיון שאיכא מלוה, שהרי נשים תוקעות לעצמן אם ירלו .... מותר נמי להוליא בשצילן השופר לרשות הרבים ... ושאינו מלוה שייך נמי קלת במלוה.

ראביה חלק ב' מסכת ראש השנה סימן תקלד

The Ra'avya¹³ disagrees with his grandfather - the Ravan - and rules that men can blow for women even if they are not fulfilling their own mitzva. He understands that, since the women are also fulfilling a mitzva when they hear shofar, this is sufficient reason to permit the rabbinic prohibition on blowing.

14. ז ..... ובעל העיטור כתב מסתברא דאין אחר תוקע להן אלא הן בעצמן. ונהגו באשכנז לתקוע לנשים יולדות קודם שתקעו לצבכנ"ס כדי שיוליא התוקע א"ע. וראצ"ה כתב כיון דנשים סומכות רשות ועצדי סמיכה צבכפת ידייהו אע"ג דדמי קלת לעבודה צבדשים ה"ה צתקועה שהיא חכמה ואינה מלאכה מותר לתקוע להם ואפי" מי שילא כבר. ומותר נמי להוליא את השופר צב"ה לצבכנ"ס כדי לתקוע להן. וכן נ"ל ....

רא"ש מסכת ראש השנה פרק ד סימן ז

The Rosh quotes both positions.

15. אע"פ שנשים פטורות, יכולות לתקוע; וכן אחר שיצא כבר, יכול לתקוע להוציאן ....

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפט סעיף ו

The Shulchan Aruch rules that women may blow for themselves or men may blow for them, even if they have already fulfilled their mitzva.

C3] WHO SHOULD MAKE THE BERACHA?

- Normally, the ba'al tokea makes 2 berachot before blowing - 'lishmoa kol shofar' and 'shehechyanu'.
- If he has already fulfilled his obligation and is blowing for another MAN, who should make the beracha?

16. קודם שיתקע יברך: 'לשמוע קול שופר', ויברך 'שהחיינו' הגה: ואין חילוק בין אם יצרך לעצמו או שכבר ילא ומצרך להוליא אחרים, אפילו הכי מצרך התוקע שתי צרכות הנזכרות

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפה סעיף ב

When blowing for another man, the ba'al tokea still makes the berachot EVEN if he has fulfilled the mitzva. This is on the basis of - hayatza, motzi - even someone who has fulfilled a mitzva may still do so fully for others since 'kol Yisrael areivim ze laze'. Each Jew is responsible for the mitzva fulfillment of every other; if you have not fulfilled your obligation, then I have not fully done so either!

- How would this apply to a man making berachot specifically for a woman?

17. ואף על גב דנשים מפטרי צתקיעת שופר הן שהנהיגו על עצמן וקבלו המלוה עליהם. פירוש דתוקעין לנשים לצדס ומצרכים להן, וכך פירש רבי יצחק בן יהודה דמותר לתקוע לנשים ולצרך. ומייתי ראייה דאפילו צדצר הפטור אם הנהיגו עליו יכול לצרך ואין צו צרכה לצטלה.

מושב זקנים ויקרא כג'ד

We saw in Part 2 that Rashi's teacher - R. Yitzchak ben Yehudah - understands that women fulfil a mitzva by hearing shofar. He also adds that, since women have taken on themselves specifically to hear shofar, a man can even make the berachot specifically for them. We will see however, that this is a minority position and is not the halacha.

18. אע"פ שנשים פטורות, יכולות לתקוע .... אבל אין מברכות ולא יברכו להן. הגה: והמנהג שהנשים מצרכות על מלוה עשה שהזמן גרמא. על כן גם כאן תצרכנה לעצמן. אבל אחרים לא יצרכו אם כבר ילאו. ואין תוקעין רק לנשים, אבל אם תוקעין לאיש המחוייב, מצרכין לו אע"פ שכבר ילאו

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפט סעיף ו

The Shulchan Aruch (Mechaber) rules that if women blow for themselves or men blow for them, then no one should make a beracha since he follows the ruling that women may not make a beracha on a voluntary mitzva. The Rema records that the minhag in Europe was for women to make the beracha, relying on the psak of Rabbeinu Tam.

13. R. Eliezer ben R. Yoel Halevi - 12/13C Germany and the grandson of the Ravan.

However, he does NOT permit a man to make the beracha specifically for a woman. If he has fulfilled the mitzva, he can blow for her, but she makes the berachot.¹⁴

19. ... זשופר שכבר נהגו לתקוע ולצרך אין מוחין צידן מאחר שיש להם על מי שיסמכו. אזל אס צאת לשאול לכתחלה גם זשופר יאמרו לה שלא תצרך ונסמך על מה שכתב כך לגבי ציזית והוא הדין לגבי שופר:

ב"ח אורח חיים סימן יז

The Bach¹⁵ compares shofar to tzitzit and advises that women should not ideally make a beracha on shofar at all.

20. ואם תוקע לנשים והוא כבר יצא, לא יברך התוקע, דמצד הדין נשים פטורות משופר, אך שהנשים יברכו בעצמן אם ירצו, אבל התוקע לא יברך. ומכל מקום מותר לתקוע, אף שהתוקע כבר יצא ואין שם אלא נשים ...

חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קמא

The Chayai Adam (Europe 18C) rules that women should make the beracha if the man has already fulfilled the mitzva.

- The custom is to follow the Rema. As such, when a man blows shofar for a woman, if he is also fulfilling his own mitzva at that time, he will make the berachot. If not, she will make them.¹⁶
- It is rare that women blow shofar for themselves, but there is no halachic reason why they should not.¹⁷

D] WOMEN FULFILLING MITZVOT FOR MEN

21. חרש שוטה וקטן אין מוציאין את הרבים ידי חובתן. זה הכלל כל שאינו מחויב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן.

משנה מסכת ראש השנה פרק ג משנה ח'

Chazal use the mitzva of shofar to teach the principle that some can only fulfil the obligation for another person if they are obligated to the same extent.

D1] KIDDUSH

- Note that in mitzvot, such as kiddush, where the obligation is identical for men and women, women can fulfil the obligation on behalf of men.

22. נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא משום דאיתקש ז'כור' לשמור'. והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה ומוציאות את האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם

שולחן ערוך אורח חיים סימן רעא סעיף ב

Shulchan Aruch rules that women are equally obligated in the mitzvah of kiddush as men. As such, they can make kiddush on behalf of men and be 'motzei' them.

23. (ד) ומוציאות את האנשים – וכן כסכימו הט"ז ומ"א והגר"א וש"א. ומ"מ יש להחמיר לכתחלה שלא תוליא אשה אנשים שאינם מבני ביתה דזילא מילתא

משנה ברורה סימן רעא ס"ק ד

Mishna Berura confirms that this is the psak but rules that, ideally, a woman should not make kiddush for men who are not from her family, as this is 'zol' - cheap or unbecoming.

- How are we to understand the concept of זילא? Does this change over time?

24. (ו) ושלא יטעום קודם לו וכו' – וגם הנשים שייכים צענין זה דכל מילי דשבת איש ואשה שוין [אחרונים]:

משנה ברורה סימן רפט ס"ק ו

Women and men have the same status in all of hilchot Shabbat. This means that women are fully obligated in kiddush on Shabbat evening and morning and are thus subject to the same halachot which regulate eating before kiddush.

14. As we saw above, this is based on the law of areivut, "mutual responsibility." Every Jew is to a certain degree responsible for every other Jew, and he must strive to see to it that the other Jew observes the mitzvot to which he is bound. For this reason, he can recite a blessing for every other Jew. Women, however, are not obligated in the mitzva of shofar blowing, and reciting a beracha on behalf of a woman because of the law of mutual responsibility is therefore not relevant. The shofar blower is not responsible to see to it that the woman will observe the mitzva, as she is not at all duty bound to do so, and without the law of mutual responsibility, one Jew cannot recite a beracha for another Jew.

15. R. Yoel Sirkis - 17C Poland.

16. Where a man is blowing for a group of women, R. Dovid Auerbach quotes his uncle, R. Shlomo Zalman, that one woman should make a beracha on behalf of the whole group.

17. Indeed, we saw the Itur above who rules that it is halachically preferable for the woman to blow for herself. See however, Sha'agat Aryeh 104 who rules that it is preferable for a man to blow for a woman since he is in principle obligated in the mitzva and not subject to the rabbinic prohibition of blowing.

D2] HAVDALA

25. נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש, ויש מי שחולק. הגה: ע"כ לא ידילו לעצמן רק ישמעו הבדלה מן האנשים.

שולחן ערוך אורח חיים סימן רצו סעיף ח

The Shulchan Aruch first states that women and men are obligated on the same level for havdala. He then brings a second opinion that women are NOT obligated to the same degree as men. The Rema then brings a view that women should not even make havdala for themselves but should hear it from a man!

26. לא יבדילו לעצמן - וצ"ח כתב אפילו למ"ד שפטורות מ"מ יכולין להבדיל לעצמן כמו צופר ולולב. והמנהג שאפי" יש שם אנשים שיכולין לשמוע מפייהם מצדילין לעצמן עכ"ל. ואפשר דעת רמ"א צמאזה שיש זה עשיה רשאין לעשות ולצדך אצל צדצר שאין זה אלא הצרכה כגון כאן אין רשאות ואפשר דמהאי טעמא לא נהגו לקדש הלצנה ..... והעיקר כדברי צ"ח

מגן אברהם שם ס'ק יא

Some later Acharonim - eg the Bach - reject the view of that Rema. They rule that, although women should not make havdala for men, they may make it for themselves.

D3] WOMEN BLOWING SHOFAR FOR MEN

- As we have established, women are not obligated in shofar. Even if they have 'taken on' an obligation as a type of neder, this is certainly not on the same level as the men.
- As such, it would seem clear that a woman, who is not obligated in shofar, cannot blow shofar on behalf of a man.

27. ור"ת כתב שיש לצדק על תקיעת שופר ... וראצ"ה הביא הירושלמי תוקע שופר לריך לצדק אקצ"ו לשמוע צקול שופר ושהחיינו ואח"כ תוקעין. וכן כתב צ"ג הא דמצרכים לשמוע צקול שופר ולא מצרכים לתקוע צשופר או על תקיעת שופר כמו על מקרא מגילה משום דצשמיעת קול שופר הוא יולא ולא צתקיעת שופר.

רא"ש מסכת ראש השנה פרק ד

There is a debate as to whether the mitzva is to blow the shofar or to hear the shofar (or perhaps both). These positions are reflected in the beracha we make - 'lishmoa bekol shofar' or 'al tekiat shofar/litkoa bashofar'¹⁸.

- If the mitzva is to blow, it is easy to see why someone who is not obligated to blow cannot do so on behalf of one who is. But if the mitzva is simply to hear a shofar blast (which is the halachic conclusion), what difference does it make who blows it?

28. שאלה: מה ההבדל בין לשמוע קול שופר ובין על תקיעת שופר?
התשובה ההבדל ביניהם גדול מאד - וזה שהמצוה המחוייבת אינה התקיעה, אלא שמיעת התקיעה. והיוצא מזה שאלו היתה המצוה המחוייבת היא התקיעה, היה חייב כל אדם ואדם מן הזכרים לתקוע, כמו שחייב כל אדם ואדם לישב בסוכה וליטול לולב ..... ואין הדבר כן, אלא המצוה היא השמיעה לא התקיעה, ואין אנו תוקעין אלא כדי לשמוע, כמו שהמצוה היא ישיבת הסוכה לא עשייתה, ואין אנו עושין אלא כדי לישב. ולכן נברך לישב ולא נברך לעשות ונברך לשמוע קול שופר, ולא נברך על תקיעת שופר.

שו"ת הרמב"ם סימן קמב

The Rambam clearly rules that the mitzva is to hear the shofar sounds.

29. אף על פי שכבר אמרו דתקיעת שופר בשמיעה תלה רחמנא, מ"מ אינו יוצא בתקיעת כל מי שישמע ממנו התקיעה. אלא כך אמרו חכמינו ז"ל (ר"ה כ"ט) כל המחוייב בתקיעת שופר מוציא אחרים ג"כ ידי חובתן. אבל מי שאינו מחוייב אינו מוציא ג"כ אחרים.

לבוש אורח חיים תקפ"ט א

The Levush explains that the blast must be produced by someone who is obligated in the mitzva.

30. דמתנאי המצוה היא שקול השופר יצא ע"י תקיעת בר חיובא .... דלאו בר חיובא לאו שמיעת קול שופר של מצוה הוא, וקול כזה פסול.

שו"ת הר צבי אורח חיים ב סימן פה

The shofar blast is not simply a physical noise, it is a halachic noise! If the blast is not produced by an obligated individual, it will be the wrong halachic noise!

18. The question of when we make a beracha with the formulation 'al...' as opposed to 'le...' is a fascinating study and will be the subject of a separate shiur.

31. .... בכל זאת צמנות שופר לכל הדיעות אין האשה רשאית לצרף, רק דוקא אם התוקע הוא איש והאשה היא השומעת. אבל אם האשה היא התוקעת צענמה אין כאן קול חיוב האמור בתורה כלל. והוי כמו פסול קול קרן פרה, דהפסול הוא מלד הקול צענמו, וממילא אינה רשאית לצרף כלל.

יד המלך (לנדא) הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ב

Some suggest that a women may not even blow shofar for herself since the blast she produces is not halachically valid! The Yad HaMelech¹⁹ rules that she certainly may not make a beracha on a blast unless produced by a man.

- Most poskim rule however that women may blow for themselves or for other women.

E] HEARING SHOFAR AT HOME

32. .... נתכוון שומע לצאת ידי חובתו, ולא נתכוין התוקע להוציאו, או שנתכוון התוקע להוציאו ולא נתכוון השומע לצאת, לא יצא ידי חובתו, עד שיתכוון שומע ומשמיע.

ט מי שתקע ונתכוון להוציא כל השומע תקיעתו, ושמע השומע ונתכוון לצאת ידי חובתו, אף על פי שאין התוקע מתכוון לפלוני זה ששמע תקיעתו, ואינו יודע, יצא שהרי נתכוון להוציא לכל מי שישמענו; לפיכך מי שהיה מהלך בדרך או יושב בתוך ביתו, ושמע תקיעות משליח צבור, יצא, אם נתכוון לצאת, שהרי שליח ציבור מכוון להוציא את הרבים ידי חובתו.

שולחן ערוך אורח חיים תקפ"ט: ח-ט

One fulfills the mitzva of hearing shofar as long as the person blowing and the person listening both have halachic intention to fulfill the mitzva.

- This year, when many individuals will be blowing shofar in the street, all those blowing should have intention to fulfill the mitzva and be motzei others, and all those listening in the street or at home should have the intention to fulfill the mitzva and be yotzei.

MAY WE ALL BE BLESSED BE'H WITH A YEAR TO COME OF GREAT BLESSING - HEALTH, SUCCESS AND GROWTH!

19. Yad Melech on the Rambam is a commentary by early 19C posek, R. Elazar Landau, the youngest son of the Noda B'Yehuda.

To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com